

KÚRIA

Bfv.I.779/2015/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év szeptember hó 29. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Törvényszék 4.B.4/2013/81. számú ítéletét és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.838/2014/10. számú végzését a rendőr törzsszáslós I. rendű terhelt terhére megállapított a hamis tanúzás vétsége [Btk. 272. § (1) bekezdés, 273. §] vonatkozásában hatályon kívül helyezi és e cselekmény miatt az eljárást megszünteti.

Az I. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetésnél a halmazati büntetésre utalást mellőzi, egyebekben a megtámadott határozatokat e terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A rendőr törzssászlós I. rendű terheltet a Debreceni Törvényszék a 2014. szeptember 30. napján meghozott 4.B.4/2013/81. számú ítéletével bűnösnek mondta ki hivatali visszaélés büntetében [Btk. 305. § a) pont] és hamis tanúzás vétségében [Btk. 272. § (1) bekezdés, Btk. 273. §], ezért őt halmazati büntetésül négyszáz napi tétel, napi tételenként 1.200 forint, összesen 480.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy azt a meg nem fizetése esetén négyszáz napi, fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Rendelkezett továbbá az I. rendű terheltet terhelő bűnügyi költség viseléséről.

A védelmi fellebbezés alapján eljáró Debreceni Ítéltábla a 2015. január 26. napján kihirdetett Bf.II.838/2014/10. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen **az** I. rendű terhelt védője terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapítottan, a Be. 373. § (1) bekezdés I/c., - helyesen - II/c. és III/a. pontjára hivatkozással felülvizsgálati indítványt.

A védő álláspontja szerint a Debreceni Nyomozó Ügyészség 2012. december 27. napján kelt Ny.490/2011. számú vádirata, melyben **az** I. rendű terheltet az 1978. évi IV. törvény 238. § (1) bekezdésében meghatározott, azonban a 239. § szerint minősülő hamis tanúzás vétségével vádolta, nem volt törvényes, mivel a nyomozó ügyészség az alapügyben eljáró szabálysértési hatóság feljelentésének hiányában járt el.

Kifejtette, hogy az elkövetéskor hatályos büntető törvény 240. §-a, továbbá a jelenleg hatályos Btk. 274. §-a értelmében hamis tanúzás miatt mindaddig, amíg az ügy, amelyben a hamis tanúzást elkövették (alapügy) nem fejeződik be, büntetőeljárás csak az alapügyben eljáró hatóság feljelentése alapján indítható. Hivatkozott arra, miszerint a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontja alapján büntetőeljárást nem lehet indítani, vagy a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni, ha büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn.

Hivatkozott a Be. 217. § (3) bekezdésének d) pontjára, miszerint a vádiratnak tartalmaznia kell többek között az eljárás megindításához szükséges külön törvényi feltétel (magánindítvány, feljelentés, kívánat, mentelmi jog vagy mentesség felfüggesztése, hozzájárulás a büntetőeljárás megindulásához) meglétét.

Álláspontja szerint a ... Rendőrkapitányságon 1237/2011.szabs.

számon indult szabálysértési eljárásban **az** I. rendű terhelt ugyan valótlán tanúvallomást tett, azonban a szabálysértési hatóság e hamis tanúzás miatt feljelentést nem tett, így a bíróságnak a terhelttel szemben a hamis tanúzás vétsége miatt indított büntetőeljárást a Be. 267. § (1) bekezdés k) pontja alapján meg kellett volna szüntetnie.

Felülvizsgálati indítványában támadta az eljáró bíróságok határozatait azért is, mert álláspontja szerint a bíróságok az eljárást hatáskörük hiánya ellenére folytatták le.

E körben arra hivatkozott, hogy a vádirat benyújtását követően a 2013. évi CLXXXVI. törvény 66. §-a módosította a Be. 470. § (1) bekezdés c) pontját, melynek így a 2014. január 1. napjától hatályos szövege szerint katonai büntetőeljárásnak van helye a rendőr által a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett nem katonai bűncselekmények miatt is. Álláspontja szerint, mivel a Be. 11. §-a alapján a büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni, a büntetőügyet a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsához kellett volna áttenni.

Előadta, hogy bár a Kúria EBH 2014.B.19. számú elvi határozata a Be. 605. § (3) bekezdésére hivatkozással ettől ellentétes álláspontot foglalt el, a saját jogi álláspontja szerint a 605. § (3) bekezdés szövegezése az 1998. évi XIX. törvény, mint új büntetőeljárási törvény hatályba lépésére vonatkozott. Másrészt pedig a Be.-t utóbb módosító 2013. évi CLXXXVI. törvény 120. § (2) bekezdése speciális szabályként a katonai büntetőeljárás kiszélesítését tartalmazó rendelkezést 2014. január 1. napján léptette hatályba.

A védő a felülvizsgálati indítványát az indokolási kötelezettség [Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pont] megsértésére is alapozta, melynek lényege az, hogy az eljáró bíróságok nem tisztázták megnyugtatóan, miszerint **a** rendőr törzsszáslós I. rendű terhelt körzeti megbízottként a tudomására jutott közlekedési szabálysértésről tett-e jelentést a ... Rendőrkapitányság ügyeletére. Álláspontja szerint a Magyar Köztársaság Rendőrsége körzeti megbízotti szabályzata kiadásáról rendelkező 11/1995. (VIII. 30.) ORFK utasítás 46. pontja alapján a fenti jelentési kötelezettség megszegése fegyelmi eljárás alapjául szolgálhat. Az első fokú eljárás során a bíróság nem tisztázta, hogy a terhelt az őt terhelő jelentési kötelezettségnek mikor és hogyan tett eleget, ám, mivel vele szemben fegyelmi eljárás nem indult, egyértelmű, hogy a jelentést a terhelt megtette. Ezt azonban sem a híváslista, sem az ügyeleti telefonnal való beszélgetés hanganyagát rögzítő

kazetta nem tartalmazza.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság elmulasztotta beszerezni a rendőrség szervereinél rendszeresített Egységes Digitális Rádiórendszer által forgalmazott tárolt, és visszahallgatásra alkalmas hanganyagát; az első fokon eljáró törvényszék azon álláspontja, miszerint az e bizonyítási indítványnak való helyt adás az eljárás elhúzódását eredményezhette volna, elfogadhatatlan.

A védő végezetül szintén az indokolási kötelezettség megsértése körében hivatkozott arra, hogy amennyiben **az** I. rendű terhelt a vádirati tényállásnak megfelelően a közlekedési szabálysértési ügyet tényleg nem jelentette, azzal az előbbiek szerint intézkedési és jelentési kötelezettséget is mulasztott, ezért a szabálysértési eljárásban tanúkénti kihallgatása során a valóság feltárásával önmagára terhelő nyilatkozatot tett volna kénytelen tenni. Ugyanakkor a Btk. 275. § (1) bekezdés a) pontja szerint nem büntethető hamis tanúzásért, aki a valóság feltárása esetén önmagát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná. Jogirodalmi álláspontot ismertetve álláspontja szerint e büntethetőséget kizáró ok alapján a tanú akkor is mentesül a felelősségre vonás alól, ha a figyelmeztetés ellenére nem tagadja meg a vallomástételt, majd hamis vallomást tesz.

Álláspontja szerint e mentességi ok meglétére vagy hiányára az ügyben eljáró bíróságok nem adtak indokolást.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsát utasítsa új eljárásra.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt a büntető anyagi jogszabály megsértését kifogásoló részében alaposnak, míg a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre hivatkozó részében megalapozatlannak tartotta.

Álláspontja szerint a védő tévesen hivatkozott a törvényes vád hiányára, az ítéletábrák azonban helyesen utalt rá, miszerint az 1/2007. számú BK vélemény szerint a törvényes vád követelménye a vád tárgyává tett cselekmény pontos körülírása, vagyis az, hogy a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket. A Debreceni Nyomozó Ügyészség Ny.490/2011/41-I. számú vádirata a törvényes vád követelményének **az** I. rendű terhelt tekintetében megfelel, ez pedig nem befolyásolja, miszerint a vád -

a Be. 217. § (3) bekezdés d) pontjára való utalás hiányában - kellékhianyos volt. A BH 1986.134. számú eseti döntésre hivatkozva kifejtette, hogy a hamis tanúzás miatt a büntetőeljárás megindításának csupán időleges akadálya az alapügyben eljáró bíróság részéről a feljelentés hiánya.

A ... Rendőrkapitányság az elkövetővel szemben közúti közlekedés rendje megzavarásának szabálysértése miatt 2013. február 12. napján hozott marasztaló határozatot, amely a ... Járásbíróság 2013. október 3. napján meghozott 10.Szk.924/2013/7. számú végzésével emelkedett jogerőre, ekként a bírósági eljárásban a büntetőeljárás megindításának időleges akadálya a szabálysértési ügy jogerős befejezésével megszűnt.

A felülvizsgálati indítványban kifogásolt hatásköri problémát illetően a Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy a védő álláspontjával ellentétben a Be. 605. § (3) bekezdésében írt rendelkezéshez kapcsolódó állandó kúriai gyakorlatnak megfelelően nem tévedett a Debreceni Törvényszék, amikor a 2014. január 1. napján bekövetkezett hatásköri változásra figyelemmel az előtte folyamatban lévő ügyet nem tette át a törvényszék katonai tanácsához.

A Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pontjában foglalt indokolási kötelezettség megsértésére, mint felülvizsgálati okra is alaptalanul hivatkozott a Legfőbb Ügyészség szerint a védő. E körben az általa kifejtettek egyrészt a bíróság által megállapított tényállást, illetve annak megalapozottságát támadja, másrészt - a BH 2013.10. számú és az EBH 2011.2387. számú döntésekben kifejtettek szerint a bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, mivel az az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása.

Végezetül a Legfőbb Ügyészség kifejtette azt is, hogy a hamis tanúzás vétségében történt bűnösség megállapítását sérelmező indítvány tartalmát tekintve a Btk. 275. § (1) bekezdés a) pontja szerinti büntethetőséget kizáró okra hivatkozva kifogásolja, és így tartalmilag az indítvány e része a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerinti felülvizsgálati oknak felel meg.

A Legfőbb Ügyészség, osztva a védő érvelését, azt az álláspontot foglalta el, hogy **az** I. rendű terhelt a szabálysértési eljárásban a kihallgatása során a valóság feltárásával önmagára terhelő

nyilatkozatot tett volna. A valóság, vagyis a terheltnek a balesettel kapcsolatos tényleges tevékenységének feltárása esetén az általa elkövetett hivatali visszaélés büntetnének célzatát leplezte volna le, vagyis azt, hogy az elkövető számára jogtalan előnyt biztosítson oly módon, hogy a szabálysértési felelősségre vonás alól mentesüljön.

A Szabálysértési törvény 60. § b) pontja szerint, ha a valóság feltárásával a tanú önmagát vagy az ügyben nem terhelti pozícióban szereplő hozzátartozóját vádolná bűncselekménnyel, a vallomást megtagadhatja, és a Btk. 275. § (1) bekezdés a) pontja szerinti büntethetőséget kizáró ok megállapítása nem függ attól, hogy a mentességi jogra történt-e figyelmeztetés.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott bírósági határozatokat **az** I. rendű terhelt tekintetében változtassa meg, a terheltet az ellene hamis tanúzás vétsége miatt emelt vád alól a Btk. 15. § h) pontja és 275. § (1) bekezdés a) pontja alapján mentse fel, a halmazati büntetésre történt utalást mellőzze, egyebekben a támadott bírósági határozatokat hatályában tartsa fenn (BF.878/2015.).

Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványával kapcsolatban írásbeli észrevételeket tett, melyben mind a vád törvényessége, mind a hatáskör hiánya, mind pedig az indokolási kötelezettség megsértése tekintetében az általa korábban előadottakat változatlanul fenntartva, ismételten a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és a jelenleg hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

-.-.-

A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

A Kúria - e szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel.

Ennek alapján megállapítható volt, hogy a védelmi felülvizsgálati

indítvány ténylegesen a törvényes vád hiányára való hivatkozás helyett a Be. 373. § (1) bekezdés I/b) pontja - az eljárás lefolytatásához szükséges jogi előfeltétel hiánya - szerinti eljárási szabálysértésre, a 373. § (1) bekezdés II/c) pontja - a hatásköri szabályok megsértése - szerinti eljárási szabálysértésre, és a 373. § (1) bekezdés III/a) pontja - az indokolási kötelezettség elmulasztása - szerinti eljárási szabálysértésre, továbbá ez utóbbin keresztül ténylegesen a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja - a bűnösség törvénytisztító megállapítása - szerinti anyagi jogi felülvizsgálati okra hivatkozik.

A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül. A Be. 423. § (5) bekezdése alapján azonban a Kúria nemcsak a felülvizsgálati indítványban hivatkozott eljárási szabálysértésre, hanem a 416. § (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt valamennyi eljárási szabálysértés hivatalbóli felülvizsgálatára is köteles.

-.-.-

A Kúria ennek kapcsán azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvány részben, az alábbiak szerint alapos.

I.

Jelen ügyben a vád tárgyává tett cselekmények elkövetésére **az I. rendű** terhelt részéről 2011. október 12. és 27. napján került sor, ez utóbbi időpontban a ... Rendőrkapitányságon közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértése miatt már szabálysértési eljárás volt folyamatban **az elkövetővel** szemben.

A rendőr törzsszázlós ellen az 1978. évi IV. törvény 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntette miatt a Nemzeti Védelmi Szolgálat NVSZ/011005/108/2011-2. számon 2011. december 28. napján tett feljelentést, amelyben azonban szerepel a következő mondat: „A szabálysértési eljárásban tanúként lett meghallgatva, ahol, az ügy releváns körülményeire hamis tanúvallomást tett, így megalapozott a gyanú arra nézve, hogy a hivatali visszaélés bűncselekményt **a** r. tzls. elkövette.”

A Debreceni Nyomozó Ügyészség a Nemzeti Védelmi Szolgálat feljelentése alapján hivatali visszaélés büntette miatt a nyomozást 2012. január 2. napján rendelte el.

A terhelt gyanúsított kihallgatására első ízben a Debreceni

Nyomozó Ügyészségen 2012. június 25. napján került sor, ekkor az eljáró ügyész **a terhelttel** szemben az 1978. évi IV. törvény 225. §-ában meghatározott hivatali visszaélés büntette és 238. § (1) bekezdésében meghatározott, de a 239. § szerint minősülő hamis tanúzás vétsége miatt közölte a megalapozott gyanút.

Ezt követően a Debreceni Nyomozó Ügyészség a **a terhelttel** szemben indult nyomozást még két ízben, 2012. június 27. napjától egészen 2012. március 2. napjáig meghosszabbította. A nyomozás iratainak ismertetése a terhelttel szemben 2012. augusztus 31. napján történt meg, a vádiratot a Debreceni Nyomozó Ügyészség 2012. december 28-i dátummal készítette el, az a Debreceni Törvényszékhez 2013. január 4. napján érkezett meg.

A vádiratban az ügyész nem tért ki arra, hogy a Be. 217. § (3) bekezdésének d) pontja szerinti külön törvényi feltétel - az alapügyben eljáró hatóság feljelentése - fennáll-e.

Az I. rendű terhelt a törvényszékhez a 2012. február 11. napján érkezett beadványában előadta, hogy a szabálysértési eljárás mint alapügy még nem fejeződött be, a Be. 217. § (3) bekezdésének d) pontja szerintieket a vele szemben benyújtott vádirat nem tartalmazza, ezért indítványozta, hogy vele szemben a hamis tanúzás vétsége miatt indult büntetőeljárást a bíróság a Be. 267. § (1) bekezdés k) pontja alapján szüntesse meg.

A törvényszék eljáró tanácsának elnöke 2013. március 11-én intézkedett a ... Rendőrkapitányságon folyamatban lévő szabálysértési irat beszerzése iránt, figyelemmel arra, hogy az ügyben a törvényszék 2013. március 13. napján tárgyalást tartott.

A szabálysértési ügyben 2013. február 12. napján kelt 09804/18-2/2013. számú, az elkövetőt közlekedés rendjének megzavarása és engedély nélküli vezetés szabálysértése miatt elmarasztaló határozatot az eljárást lefolytató ... Rendőrkapitányság megküldte.

A szabálysértési ügyet jogerősen a **Hajdúböszörményi** Járásbíróság a 2013. október 3. napján meghozott 10.Szk.924/2013/7. számú végzésével fejezte be.

A végzés 3. oldalának utolsó bekezdése szerint a bíróság az ügyben tanúként hallgatta ki **a terheltet**, aki - mint azt a Kúria megjegyzi, a szabálysértési hatóság előtt tett vallomásával egyezően (nyomozási iratok 37. oldal) - előadta, „hogy szolgálatban voltak aznap, 19 óra előtt 5 perccel jött váltani **T1** a

szolgálatukat, a baleset helyszínére a szolgálatot követően 19 óra 20 perc körül érkezett. Kiérkezésükkor az eljárás alá vont személy, T2, és egy általa ismeretlen személy volt a helyszínen. A helyszínen az eljárás alá vont személy azt nyilatkozta, hogy T2 - az édesapja - vezette a balesetben érintett gépjárművet. Releváns információval a balesetről nem tudott szolgálni, a balesetet nem látta."

A bírósági iratok között ezt meghaladóan nincs nyoma annak, hogy akár az első fokon eljáró törvényszék akár hivatalból, akár **az** I. rendű terhelt vagy védője indítványára, intézkedett-e a szabálysértési eljárást lefolytató rendőrkapitányság, majd járásbíró megkeresése érdekében, hogy a hamis tanúzás vétségével vádolt **terhelt** esetében a szabálysértési ügyben elkövetett hamis tanúzás miatt kívánnak-e feljelentést tenni. Ilyen intézkedést az első fokú bírósági eljárásban a vádat képviselő ügyészség sem tett.

Az ügy további iratai alapján az állapítható meg, hogy sem a szabálysértési ügyben elsőként eljáró Hajdúházi Rendőrkapitányság, sem az érdemi határozatot meghozó **Hajdúházi** Rendőrkapitányság, sem a szabálysértési kifogást elbíráló **Hajdúböszörményi** Járásbíró - ha egyáltalán észlelte is, miszerint **az** r. törzsszázlós a szabálysértési eljárásban hamis tanúvallomást tett - vele szemben feljelentést soha nem tett.

(Megjegyzi a Kúria, arra nézve, hogy az I. rendű terhelt a hamis tanúzás vétségét valójában elkövette, tehát valótlan állítást, amikor azt nyilatkozta, hogy a baleset helyszínére történt kiérkezése után szerzett a történetekről ténylegesen tudomást, és az ott jelenlévők azt közölték, hogy a balesetet **T2** okozta, csupán a Nemzeti Védelmi Szolgálat előterjesztése alapján engedélyezett titkos információgyűjtés során vált ismertté, ám nem a szabálysértési hatóság, hanem a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve, a Nemzeti Védelmi Szolgálat számára. Szintén megjegyzi a Kúria, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálat elsődleges bünfelderítési hatásköre nem terjed ki a rendőrség személyi állományának tagja által elkövetett hamis tanúzás vétségére, e bűncselekményre nézve az NVSZ felderítési hatáskörét kizárólag a működéséről szóló 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdésének ac) pontja - mint a hivatali tevékenységgel összefüggésben elkövetett más bűncselekmény - alapozza meg.)

Ugyanakkor tényként állapítható meg az is, hogy az első fokú bírósági eljárás során sem **a** terhelt, sem védője az említett egy beadványon kívül nem kifogásolták sem a feljelentés hiányát, de nem

hivatkoztak a hamis tanúzás bűncselekményéhez kapcsolódó különös büntethetőséget kizáró okra sem. Ez azonban természetesen nem zárja ki, hogy a védő a felülvizsgálati indítványban erre az eljárási szabálysértésre és anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozzon.

Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 240. §-a szerint hamis tanúzás miatt mindaddig, amíg az az ügy, amelyben a hamis tanúzást elkövették (alapügy) nem fejeződik be, büntetőeljárás csak az alapügyben eljáró hatóság feljelentése alapján indítható. Az ilyen feljelentés esetét kivéve a hamis tanúzás elévülése az alapügy befejezésének napján kezdődik.

Lényegében ugyanezt a rendelkezést tartalmazza az elbírálás idejére hatályba lépett és az eljáró bíróságok által alkalmazott új Btk. is, annyi különbséggel, hogy szemben a régi törvénnyel, a büntetőjogi felelősség egyéb akadályai címmel önálló fejezet rendelkezik azokról a kettős természetű jogintézményekről, amelyek anyagi jogi szempontból büntethetőségi akadályok, eljárásjogi szempontból azonban az eljárás lefolytatásának időleges vagy végleges akadályát képezik (Btk. VI. Fejezet). Így a Btk. 32. §-a szerint a törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény elkövetője csak az arra jogosult által tett feljelentésre büntethető.

A fentiek alapján megállapítható, hogy **az** I. rendű terhelt által a szabálysértési ügyben elkövetett hamis tanúzás miatt sem az alapügyben eljáró szabálysértési hatóságok, sem a szabálysértési ügyben eljáró bíróság nem tett feljelentést hamis tanúzás miatt; a feljelentést ezzel szemben olyan szerv tette meg, amelyik az ügyben **a** r. törzsszázlóssal szemben bírói engedély alapján vesztegetés büntette, hivatali visszaélés büntette, jövedéki orgazdaság büntette és csempészet büntette miatt folytatott bűnügyi felderítést, és az engedélyezett telefonlehallgatások eredményének értékelése alapján jutott tudomására a **a terhelt** által elkövetett igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény.

Semmilyen adat nincs tehát arra, hogy a szabálysértési ügyben eljárást folytatott hatóságok, illetve bíróság egyáltalán észlelte volna **az** I. rendű terhelt által előtűk elkövetett bűncselekményt.

Sem legkésőbb a vádemeléskor az ügyész, sem a bírósági eljárás során a bíróság, vagy a vádat képviselő ügyészség - a rendelkezésre álló adatok alapján - nem tett lépéseket azért, hogy az addig be nem szerzett, de a Be. 217. § (3) bekezdésének d) pontja alapján a vádirat kötelező elemeként szerepeltetni előírt feljelentést az eljárás során bármikor pótolják.

Tény, hogy a Btk. 274. §-a szerinti büntethetőségi akadály feltételes, mert az alapügy befejezését követően a törvény már nem kívánja meg az alapügyben eljáró hatóság kizárólagos feljelentését.

A Kúria álláspontja szerint azonban a büntető törvény és Be. vonatkozó rendelkezései nem játszhatók ki olyképp, hogy a rendőrség személyi állományával összefüggő belső büñfelderítése kapcsán titkos felderítést végző Nemzeti Védelmi Szolgálat tegyen feljelentést az alapügyben eljáró hatóság helyett, mégpedig úgy, hogy az alapügy a feljelentés megtételekor még nem fejeződött be, e feljelentés alapján pedig - ami a büntetőeljárás megindítása szempontjából irreleváns -, vádat lehet emelni és bírósági eljárást folytatni.

Hasonlóan a többi, az eljárás lefolytatásához szükséges feltételhez, a hamis tanúzás miatt sem indítható büntetőeljárás az alapügyben eljáró hatóság feljelentése nélkül. Ez ugyanis azt jelentené, hogy meg lehetne kerülni a minősített adattal visszaélés esetén a minősítő feljelentési jogát, a mentelmi jog felfüggesztése nélkül lenne lefolytatható közjogi mentességet élvező személyekkel szemben eljárás, át lehetne lépni a legfőbb ügyész számára biztosított, a külföldön elkövetett, ám magyar joghatóság alá tartozó bñncselekmények tekintetében a feljelentési jogot, vagy magánindítvány hiányában is el lehetne járni.

Ettől függetlenül a védelmi felülvizsgálati indítvány téves annyiban, hogy a Be. 217. § (3) bekezdés d) pontja által előírt feltételek fennállását nem tartalmazó vádirat nem a Be. 2. § (2) bekezdése szerinti törvényes vád fogalmának nem felel meg, hanem kellékhányos.

„Ha a vád törvényes, azonban a vádirat a Be. 217. §-a (3) bekezdésének a), illetve c)-j) pontja szerinti valamely (az adott ügy elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró) kelléket nem tartalmazza, akkor a bíróságnak először a Be. 268. §-ának (1) bekezdése értelmében hivatalból intézkednie kell. Ehhez képest az ügyész bíróság általi megkeresése a vádirat (kellék)hiányosságainak pótlása végett valójában nem lehetőség, hanem törvényi előírás. Ha az ügyész a bíróság megkeresésében foglaltaknak nem tett eleget, akkor a bíróságnak az eljárást meg kell szüntetnie [Be. 267. § (1) bek. k) pont].” [1/2007. BK vélemény II/23. pont].

A Kúria ezért - bár a felülvizsgálati indítvány e körben tett kifogása helytálló ugyan, de abból téves jogi következtetést vont le, továbbá a Legfőbb Ügyészség is helytállóan mutatott rá, hogy a védő által felhozottak nem a vád törvényességét érintik - a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból észlelte, hogy a 373. § (1) bekezdésének I/b) pontja szerint feltétlen eljárási szabálysértést

megvalósítva jártak el a megtámadott határozatokat hozó bíróságok, amikor az eljárás lefolytatásához szükséges feljelentés hiányában hoztak ítéletet.

Ennek következménye pedig a Be. 428. § (2) bekezdésének első fordulata alapján **az** I. rendű terhelt tekintetében megállapított hamis tanúzás vétségét érintő részükben a megtámadott határozatoknak hatályon kívül helyezése mellett az eljárás megszüntetése.

II.

A Kúria a felülvizsgálati indítványnak az eljárt bíróságok hatáskörét megkérdőjelező álláspontját alaptalannak tartotta.

Tény, hogy a vádirat benyújtását követően a 2013. évi CLXXXVI. törvény 66. §-a módosította a Be. 470. § (1) bekezdés c) pontját, melynek így a 2014. január 1. napjától hatályos szövege szerint katonai büntetőeljárásnak van helye a rendőrség hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett nem katonai bűncselekmények miatt is.

Téves következtetést vont le azonban a Be. 11. §-a és 605. § (3) bekezdésének értelmezése kapcsán.

A Kúria - általa is hivatkozott - EBH 2014.B.19. számú elvi határozata éppen a katonai és a nem katonai büntetőeljárás hatályában bekövetkezett, 2014. január 1. napján hatályba lépett módosulására adott elvi jelentőségű állásfoglalást, melynek a lényege az, hogy ha a hatáskört módosító törvény más rendelkezést - és itt nem a védő által hivatkozott eltérő hatályba lépési időpontot, hanem azt kell érteni, hogy a folyamatban lévő ügyek intézésére a módosító törvényben nincs külön rendelkezés -, akkor elsősorban a már „betárgyalt” ügyek kímélete miatt az a bíróság jár el, amelyiknek a vádirat benyújtásakor az ügy elbírálására hatásköre volt. Jelen ügyben pedig a vádirat benyújtásakor a katonai büntetőeljárás hatálya kizárólag a rendőrség hivatásos állományú tagjainak katonai bűncselekményeire terjedt ki. Ezért a Be. 373. § (1) bekezdés II/c) pontjában foglalt eljárási szabálysértésre való hivatkozás téves.

III.

Nem volt eredményes az eljárt bíróságok által az indokolási kötelezettség megsértésére történő hivatkozás sem.

A védő a felülvizsgálati indítványban ugyan a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott eljárási szabálysértésre, ezen belül is a Be. 373. § (1) bekezdésének III/a) pontjára, azaz az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozott, tartalma

szerint azonban ezen keresztül azt támadta, hogy az eljáró bíróságok milyen bizonyítási eszközöket szereztek be, és melyek beszerzését mellőzték.

A felülvizsgálati indítvány tehát a törvényi tilalom ellenére a bizonyítékok helytállóságát, az eljáró bíróságok bizonyítékértékelési tevékenységét, ezen keresztül pedig a jogerős ítéletben megállapított tényállás megalapozottságát támadta.

Emellett a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint az indokolási kötelezettség - felülvizsgálati indítványban hivatkozott - megsértése egyébként is kizárólag akkor eredményezhetne felülvizsgálati eljárást is megalapozó, feltétlen hatályon kívül helyezéssel járó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása - tény- vagy jogkérdés kapcsán - oly mértékben lenne hiányos, hogy abból nem lenne megállapítható, mire alapozta a bíróság a döntését (1/2007. BK., BH 2010.117.).

Ilyen fokú hiányosság azonban nem állapítható meg akkor, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljáró bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésekben kifejeződő jogi álláspontjukat a bíróságok mire alapozták (BH 2013.10., BH 2009.352.). Önmagában tehát az, hogy a terhelt a felülvizsgálati indítványában a törvényi okot megjelöli, azonban nem arra, hanem más indokokra figyelemmel támadja a jogerős határozatokat, a felülvizsgálati indítvány elbírálását a törvényben kizárttá teszi (EBH 2007.1596.).

Mint ahogyan a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatok esetében is, a bizonyítékok elfogadása és értékelése alapján levont következtetések helyessége már kívül esik a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának a felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása; ez pedig a fent kifejtetteknek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

Mindemellett pedig a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálata - függetlenül a hivatkozás alaposságától vagy alaptalanságától - kizárt abból az okból, hogy a titkos információgyűjtés anyagát a büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználták (BH 2012. 186.).

Ugyanakkor a Kúria megjegyzi: fellebbezésében mind **az** I. rendű terhelt, mind védője hivatkozott a Btk. 275. § (1) bekezdés a) pontja szerinti büntethetőséget kizáró okra.

A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a helybenhagyó végzésében a védelmi fellebbezések ezen elemére nem reagált. Az indokolási kötelezettség ugyanakkor nem csak azt jelenti az eljáró bíróság részéről, hogy saját álláspontját az ügyel kapcsolatban kifejti, hanem azt is - a tisztességes eljárás követelményéből fakadóan -, hogy érdemben választ ad a felek, különösen a fellebbezést előterjesztő felek olyan érveire, amelyek az addigi eljárás során - nyilván a védelmi taktika folytán - nem kerültek elő.

A másodfokú bíróság tehát abban a körben, amelyben a Be. annak

hiányát hatályon kívül helyezési okként szabályozza, eleget tett ugyan az indokolási kötelezettségének, azonban határozatának indokolása hiányos abban a tekintetben, hogy a fellebbezésben hivatkozott jogkérdéssel - nevezetesen a terheltnél esetlegesen megállapítható büntethetőséget kizáró okkal - kapcsolatosan az álláspontját nem fejtette ki.

IV.

A felülvizsgálati indítvány - az előbbieken írottak szerint bizonyos mértékben megalapozottan - az indokolási kötelezettség megsértése kapcsán fejtette ki, hogy **az** I. rendű terhelten a hamis tanúzás vétsége kapcsán megillette a tanúknak a szabálysértési eljárásban is biztosított mentességi jog, így hamis vallomása - annak ellenére, hogy figyelmeztetése megtörtént - a Btk. 275. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti büntethetőséget kizáró ok miatt nem valósított meg bűncselekményt. Ehhez a Legfőbb Ügyészség is csatlakozott.

Figyelemmel azonban arra, hogy a Kúria a hamis tanúzás vétsége miatt a megtámadott határozatok bűnösséget kimondó rendelkezését hatályon kívül helyezte és az eljárást e tekintetben megszüntette, a felülvizsgálati indítvány e részéről már nem kellett döntenie. Ezért a megtámadott határozatokat egyebekben hatályában fenntartotta.

-.-.-

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. szeptember 29.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AIné írnök